

СЕНТОМАШАНИН

Лист за просвету, привреду и остале народне потребе.

Власник: СТЕВАН Л. ГАВАНСКИ	ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ.	Рукописи шаљу се на уредништво а новац за претплату а огласе на администрацију »Сентомашанина« Неплаћена писма не примају се. Огласи се рачунају по тарифи ако се више пута увршћује рачунају се јефтине.	Одговорни уредник: БОКА РАДУЛОВИЋ.
	на 1/4 годину 6 Кр. на 1/2 године 3 » на 3/4 године 2 » Поједини бројеви 10 пот.		

ШТА ЋЕ БИТИ

СА НАШОМ НАРОДНО-ЦРКВЕНОМ АВТОНОМИЈОМ?

Још само једно кратко време, па ће се навршити година дана како нам је укинута наша народно-црквена аутономија. Тај кобан и по наш народ жалостан дан биће забележен црним словима у историји оностраног нашега народа. Укинуће наше народно-црквене аутономије до дна душе је заболоо наш народ. Свакога правога сина нашега народа ожалостило је ово, јер се прозрело да то не води добру.

Али било је међу синовима нашега народа и таквих, које не само да није непријатно дирнуло ово укинуће, него су се — на жалост — томе још и обрадовали. Тек се сад видело како наша народно-црквена аутономија има и у своје крилу, у своје народу доста непријатеља, који се њеноме животу никада нису од срца радовали, него само што су морали, бојећи се, да их не постигне казна народна. Данас пак кад нам је наша аутономија раскомадана и покошена, изилазе ти вајни синови народни са својом правом бојом, те злурадо тарући руке исказују своју радост, што се тако догодило, и припо-

ведају и десно и лево како то није баш тако зло, како оно пре ништа није ваљало и како ће нам сад државна влада лепо уредити нашу аутономију.

Ми видимо данас Срба, који су за време док нам је наша аутономија била нетакнута, били и издавали се као борци аутономије и прави пријатељи народни. А данас, у овоме ванавтономном стању напустили су и изневерели свој народ, те служе и помажу онима, који подржавају ово ванавтономно стање. Ми — на жалост-видимо данас, како некадашњи вајни пријатељи народни стојећи у служби ненародној јуре по општинама те ове растерују и своју моћ показују . . .

Ми се питамо: Па шта ће бити са нашом народно-црквеном аутономијом? У колико се дознало, говори се, да је наш епископат сачинио неки **нов изборни ред за народно-црквени сабор** по којем би се имао обавити избор посланика за предстојећи наш црквени сабор, на којем би се имала коначно да уреди наша аутономија. Ако би се овај глас обистинио, онда би већ у почетку учињен био један незаконит корак и то баш од оних, који би и по својој високоме положају и по својој заклетви и обећању према цркви и на-

роду били дужни да отклањају сваки удар наперен против цркве и народа им. У нашој аутономији постоји сабором сачињен изборни ред, и само по томе изборноме реду смео би се и требао да обави избор посланика за наш црквени сабор.

Ако би се обистинило, да је наш епископат сачинио нов изборни ред без саучешћа сабора, онда можемо бити у напред уверени, шта нам се тим новим изборним редом спрема. Тим ће изборним редом бити увучен наш народ, да сам он сарани своју аутономију у гроб, који јој је већ ископан.

Што нам се наша народно-црквена аутономија завише него 40 година није могла коначно уредити — велика кривица лежи и на нашем епископату, који је чувајући неко своје замишљено право сметао коначном уређењу наше аутономије, јер да је наш епископат отворено желео да се аутономија среди, нема сумње, да би већ давно уређена била. За доказ овоме што наведосмо ево и овај најновији случај, где наш епископат присваја себи туђе право те сачињава нов изборни ред, а то припада једино нашем народу односно црквено-народном сабору. Ми не можемо да верујемо, да

ПОДЛИСТАК.

ПИСМО СА КУМАНОВА.

Куманово, 9. V. 1913.

Драги мој Стево!

Ево ме на Кумановским положајима где пре 7 месеци срушисмо турску царевину и ослободисмо нашу браћу после петвековног ропства. Судбина је валда хтела, да дођемо на ово исто место, где смо се пре 7 месеци први погледали у очи са нашим вековним непријатељем.

Моја Дивизија (дунавска II. позива) одмах после Кумановске битке, била је упућена преко Егри Паланке и Ђустендила за Једрене, где смо после шестмесечних мука и патњи најзад пробили бедеме тврдога Једрена и осветили старе на Черножећу. Ја ти не могу описати наше патње и муке, које издржасмо под Једреном, нити има пера, које ће то моћи учинити. Непрестано у рововима и земуницама, под борбом дано-ноћном, а поред тога под страховито хрђавим времену; ето тако смо то време провели.

Наш храбри противник Шукри цаша, коме нека је част и поштовање, заиста је заслужио, да се зове непобедан; јер је војник од главе

до пете. Мучно је било мој Стево, таког јунака победити.

Није нам дао тренут одмора. Можеш замислити како је страшних и очајних борба морало бити, кад почну да дејствују 1200 топова, и око 140 хиљада пушака, са једно 100 ми-траљеза. Ако ниси знао штаје пакао, овде би то сазнао. На борбу већ смо тако навикли, да нам је било необично оних дана и ноћи, када је није било. Можеш замислити, какве смо морали претрпети муке, кад ниси смео да се из рова помолити. Погинуле нисмо могли да посарањивасмо за 28 дана, јер се није могло,

Чим промолиш главу из рова, у истом часу оспе се плотун; па кад су већ лешеве почели да заудару, и да распростру свој страховити задах, онда је Шукри паша послао парламентарара, те углавише примирје за 24 сата и посарањивамо и наше и турске лешеве.

Но све како тако морало се и могло се, али време нам је било највећи непријатељ.

Читао си без сумње, какову смо хладноћу и снег имали и то у фебруару. Било је дана, када је снег нормално био висок 80 цм.; а овде су сметови по 2 и 3 метера. Ја сам у мојој земници у 2 маха формално био затрпан, тако да сам морао рукама да одбијам смет, и револвером да дајем знак за спасавање.

Тада беше страшно! Војници нам се нагло поразболевах и промрзоше, бесмо се тада јако забринули. Једном кад сам био у предњим редовима, који су од турских 200 метери далеко, беше силан ветар са снегом, добогоше ми два бегунца и рекоше да су пошли њих девоторица, дакле за 200 метери двојица дошла, а седморо остало у снегу; тада је била хладноћа 24° минус, тако ми доцније у Кадикеју рекоше.

У тим долинама ни ми, ни турци, нисмо ни мислили на борбу, већ смо се борили са најстрашним елементом — зимом. Јадни војници отпадају им прсти, сав промрзао и прозебао, али је ипак будан и мотри на свог непријатеља; чекајући час кад ће јурнути на њега и најзад да се опрости њега и најзад да се ослободи ових мука.

Дође и тај жељени дан за њих. Свако је био свестан да иде у смрт; али тако исто био је свестан, да ако груне напред, да ће се ових патња ослободити. Појам о моћној екзистенцији тада није ни постојао; сваки је желео да иде само напред. То беху страховите борбе. Папез-тепе, кога гледасмо тако дуго, најзад паде нам у руке, Борба беше страховита, земља се тресла, али наши соколи незнају ни за шта, већ

би наш епископат могао тако шта урадити, те иза леђа народних радити против своје цркве и свога народа! То би било жалосно, врло жалосно, а тиме би епископат навучао на себе мржњу свога народа. Ми у то нећемо, ми у то не можемо да верујемо.

Ако би се обистинило, да је наш епископат сачинио нов изборни ред, онда би и наш народ стојао пред једним — у погледу наше аутономије — врло важним догађајем, јер нема сумње, да тај нови изборни рад не би одговарао духу и жељама народним, него ће одкрњити народни утецај у аутономији.

Наш народ треба да буде спреман да очува своју цркв.-народну аутономију, то још једино обележје своје нације. Ако још и аутономију изгубимо, изгубили смо све.

Српски је народ 200 година чувао своју аутономију, па валдаће је знати сачувати и овом приликом, те је већ једном ставити на здраву основу, на којој је неће моћи сваки поветарац пољуљати.

ЧОВЕКОЉУБЉЕ.

Сваки образован и паметан човек тежи неком савршенству. Да би то, постигао, збира онаке врлине које треба да га красе као човека.

Човек је створен по божјем облику. Он је дужан, да се брине о себи, али уједно и за оног, који је до њега, о своје ближњем. Човек сам за себе не може живети.

Он је упућен на друштво.

У животу бива много промена.

Нико не може прорећи себи крај живота, и нико не може знати шта ће дочекати.

Многи је богаташ завршио свој живот у јаду, беди и невољи, а многи сиромашак, сачувао је своју муку, те крај свога живота лепо дочекао.

Не можемо ми сви бити богати. Кома је дато да има, нико му неће завидети, шта више многи ће га благосиљати, ако по нешто поклоним о-

само да напред иду. После тродневне очајне борбе гордо Једрене беше заузето. За та три дана моја Дивизија хвала Богу није имала више од 800 мртвих и рањених, код тимочана пак два пута више.

Одмах по паду Једрена крену смо се за нашу Милу Србију. Ја ти неумем описати нашу радост, кад осетимо ваздух наше Србије; одушевљењу и клицању није било краја. Но како дођосмо у Пирот јавише нам да идемо на Куманово где смо ево и данас. У логору сам са мојим војницима сада на оном истом месту, где сам 11 октобра први пут ступио у борбу. Свако дрво, сваки жбунић, подсећа ме на тај дан, а срце ми је тужно и невесело, оплакајући оне наше јунаке, који своје животе положише за своју браћу. Где год смо их покопали сада се на хумкама распростире мирис цвећа кога посадише њихови другови и браћа.

Наш војник драги мој Стево то је јунак над јунацима, то су лавови а нема силе, која ће их победити; нити бедема кога они неће пробити. Љубав између нас официра и војника таква је, да ми друкчије њих не сматрамо, већ као своју децу, а она нас као родитеље. Када сам се на Једрену разболео и лежао у мојој бемуници, муке је имао тај послани да их увери

номе ко нема, тиме ће се одужити и себи и човечанству.

Човекољубље је без сумње највећа врлина, која треба да краси свакога човека. Но како би ми то своје човекољубље показали, како би га имали, да га и други види, те да се на њега угледа.

Невоља и нужда не пита чији си син, она закуца на свачија врата, и нема те куће где она не дође.

Па и народна пословица вели: »Свака сила за времена, а невоља редом иде.

Наша је општина богата. Наши грађани су имућни, па ипак немају ничега, по чему би се познало и видело, да су напредни, да корачају за науком, а још мање се види човекољубље.

Да некако искрсне један образован човек друге народности, да види наше божјаке (просјаке), како су јадни, невољни, телесни богаљеви, стари и слепи, како иду од куће до куће тражећи од добрих људи милодара, тај би се застидео у првом реду као човек, тај би мислио, да су овде дивљаци и стварао би без двојбе врло гадно мишљење о Србима, а посебице о нама Сентомашанима.

Сваки би од нас хтео, да се истакне као човек племенита срца, али кад му сиромашак затражи милодара, одбије га.

Но није срамота оних бедника, који отварају туђа врата, где моле за парче хлеба.

Већа срамота треба да је нас, који гледамо невољу те наше браће, који су можебити изгубили своје здравље, своју снагу, радећи на нашем добру.

За такве и те сироте треба подићи уточиште, где ће бар своје старе дане мирно провести, где ће мирно скрстити своје руке после тешког и напаћеног му живота.

Код нас је врло ружан обичај. Наша општина поступа мађијски са овим невољницима. За њих се нико не брине, док може проси; а кад већ толико изнемогне; да не може ходити, шаљу га у шпитаљ.

Тешко ли јадницима, који тамо доспевају.

да ћу остати жив, а у борби на Куманову истрче, предамном да ме заклоне, веле немојте ви г. Капетане да се излагате, заклоните се; ми ће мо са Турцима да свршимо. Ето тако они нас вољу; па природно је што смо и оваке победе задобивали. Ја ти велим Стево, не зато што су они наши српски војници, већ са најмирнијом савешћу, могу ти рећи, да оваких војника у свету више нема. То су људи који ће једног дана задивити Европу.

Када нас упутише за Једрене, беше нам жао што се одвајамо од наше 1^е армије јер смо знали, да је она та, која ће имати да реши све главне задатке. Сада смо опет хвала богу у 1^{ој} армији, која је у пуном смислу борбена. Ни у једној другој Армији војска није била толико у борби колко у нашој. У њој војска је ишла из битке у битку, она носи битке и односи победе. Иде са судара на судар. Она отима положаје, разбија непријатеља и туче из стопе у стопу. Она са Кумановски положаја баца у бегство и гони непрекидно, док је не сатре. Она у исти мах уништава и једну целу војску, и руши једну царевину. Ето зашто се ми поносимо што смо војници 1^е Армије; а они пак се поносе, што имају у себи јунаке са Једрена. Још и данас по неки пут усну се тргнем, јер су ми се нерви за време борбе јако напре-

Просвећени људи и народи подижу на сваком кораку уточишта, болнице (шпитаље), да ублаже својим ближњима болове и беду. Сваки болесник тражи у њих, да се смести под надзор лекара, под негу њихову под послугу племенитих људи.

Наш свет страши се болнице боји се да оде у болницу, јер је замишља, као ову нашу. Наша болница је гора од ма каквих мука, које трпи жив човек.

У нашој општини треба да се подигне болница, која треба да одговара своје циљу. Треба да има неколико лекара, који би прихватили болеснике, који би их лечили, потребне им лекове и услугу пружали, да им лакше буде трпити и сносити судбину своју.

Ова болница треба да се удеси и подигне тако, да сваки које види може рећи, да су људи ове општине човекољубиви, да осећају потребу, да се једном покаже, да утимо осећати и за своје ближње.

Човекољубље је врлина, која треба да се види код образована човека. Ко нема човекољубља, не заслужује да и њега ко воли и љуби.

Покажимо дакле, да нам лежи на срцу туђа невоља, покажимо, да смо људи, који не говоре о себи онако у ветар »ми интелигенција« засведочимо делом, да располажемо образовањем и да нисмо заостали од других, који су ово већ и учинили. Нека наша господа општински лекари пораде на овоме, јер они су у првом реду позвани.

Напред у име човечанства!

Б.

НАША БОЛНИЦА.

Много пута — сам мислио о нашим болницама (шпитаљу), али нисам никоме ништа говорио. Шта би вредило! Они, који би требало да знају какве су наше болнице, — наши лекари, — неће да изнесу, или не походе те болнице. Наше поглаварство не мари за то. Кога се управо тиче надзор болница?

Ја знам и чуо сам да има овде и неки здравствени одбор. Да ли то спа-

зали, Како је јака канонада била, довољно је када ти кажем, да је само на нашем сектору, који је по фронту био најужи, а по значају најважнији; наших 30 топова избацили су за 44 часа десет хиљада метака нерачунајући у овај број наше хаубице.

Код Тимочана где је Фронт био много шири, и артиљерије много више, и број избачених метака био је у толико већи. Имамо доста војника код којих је слух ослабио, а неколико који су сасвим оглувили. До данас у свету није било јаче ни веће артиљериске борбе од ове на Једрену, и када је она свој задатак славно извршила, та да смо ми пешаци учинили своје, јуришали и заузели све форове.

О Кумановској битци, могао би ти много писати, јер ми је она милија, те ми је и дан дањи све остало у живом сећању. Моја дивизија била је у армијској резерви у другој линији, ближа левом крилу. Пред нами развијена у борби дунав. Диџиз, I. позива и на крајњом левом крилу; средину је имала дринска а наше десно крило моравска I. позива, а позади такође у резерви тимочка II. позива. Турака је било 3 корпуса са 7 дивизија. Борба је била очајна, нарочито за наше лево крило, желећи да нас потисну и раздвоје од II^е армије, која је оперисала од Егри Паласке ка' Овчијем пољу.

да у његов делокруг? Ако спада у кнежев, онда му то треба одузети, јер човек не доспева, преотперећен је послом и надзором целе општине. Наше главешине које воде главну реч овде, окрећу главе од оних бедника и невољника, који станују у тим болницама. Добро је рекла »застава« што богатији тим окорелија срца а они ситни клањају се сили од злата.

Стид треба да падне на главе нас свију, а нарочито на преставнике наше општине, који дозвољавају, да се догађа овако што, да се овако пате ови болесници и они невољници, који станују у њима.

Замислите само, болан и изнемогао лежи на својој постељи, душа му је већ у носу и чека суђени час па да се растави са трошним телом и узнесе се у узвишеније светове. Издеран, у траљама лежи на оној јадној постељи, коју су прекрилиле животиње (ваши) пујају се по трошном телу оног јадника, да му исисају и последњу кап живота што се налази у њему.

Да ли има кога. Ко их надгледа, двори и негује? Има. Али и то је јадна послуга. Гад се толико ухватио, толико намножио, да га неможе истребити, па и та послуга бежи од овог чуда. Преко дана је тамо, а у вече закључава врата а иза њих оне невољнике, па се склања у чистоту да ноћ бар мирно проведе а оним јадницима ако што буде, шта ко мари за то!

Седео сам једног дана на сокаку, кад од једном, да ме дим загуши. Шта је? Од куд дим долази? Дигнем се и видим из болнице. Не могао да истребе онај гад, те спаљују крпе и неке ствари.

Спазим и оне болнике. Страшно их је видети. Подеран, исцепан и изнемогао, једва се држи на ногама. Па је ли онда чудо, кад потегне на сокак да види мало света јер овима не даду на поље ићи, осим кад огладни — а ово често бива, јер не добивају ни да

Дунав. дивиз. II. позива тајнички је нападала и држала се на заузетим положајима, где је затекла ноћ. Тада Зеки паша добије појачање свога корпуса и изврши напад са десним крилом на дунавску дивизију I, позива, која га је са грдним губитцима одбила. Ове испадаје више пута понављао, но без успеха. Другог дана када је још појачања добио, а када је наша дунав дивиз. I. позива невероватним напорима одбијала ударе, појави се наша дивизија, која је тако брзо и нагло дјествовала, да се турци нису могли прибрати и доћи к себи, притом још смо ми продужили наше лево крило и Турке ударили с бока; снажним налетом учинили смо, да турци почну да одступају са њиховог десног крила, а затим са целог фронта. У то време је такође Дринска и Моравска дивизија извршила напад, услед чега почне једно страховито бегање, (ја га зовем бегањем, јер се друкче неможе ни крстити). Посматрао сам Турке, како бацају шињеле, скидају цокуле, секу штранке и т. д. па бегају. Наша артиљерија и пешадија тада је тако ломила, да им нисмо дали даха да одану, прелазили смо преко гомила лешина, рањеника, када топовска и шта ти ту није било. Отступање је почело другог дана у подне. Тусмо задобили 105 топова масу пушака и другог материјала. Ми имамо доста избачених из строја 4300 наших јунака. Највише нам страдаше VII. и XVIII. пук I. позива, који су препоновљени, али на њих је и ударила највећа сила.

Кумановска битка је по важности као и косовска, отуда се данас по целом свету нај-

се наједу — иде по селу и проси, да се бар онога најде што му добри људи пруже.

Је ли онда чудо кад нам свет бежи од болнице. Баш сваки мисли, да је свака болница овака као наша. Шта? Ја да идем у шпитаљ? Нећу па ма шта било! Многа умног болесног однесу у овај наш шпитаљ и ту га држе да се излечи. Ово је још страшније. Та у овај шпитаљ однесите човека најјачих живаца тај мора излудити.

Ова кућа где се налази садања болница у селу, то је стан г. бележника.

Како је управо то?

Зар се та болница баш ту мора сместити и то таке болнице?

Болницама је место ван вароши, у слободи, а оваке болнице нису дужни трпити комшије па ни читаво село. Наћи ће се ваљда људи од преставника који ће ово расчистити, или пријавити вишој власти. Има свему лека само треба више исправности и слободе. Нису ничије силе вечите па ма како богати и јаки били. Свака сила за времена а невоље редом иде.

Ми рекосмо, а видећемо шта ће учинити они, којих се тиче.

Сусед.

ЖИВОТ НАШИХ ШЕГРТА.

Усваком броју »Привредника« а и других новина позивају се родитељи, да своју децу дају на занате, да их створе људима, који ће бити, кадри зарађивати себи хлеба са своји десет ноката. Ми видимо данас пуно шегрта по свима нашим местима, где врше свој посао по упутству »Привредника.« Но многи од њих живи тежак живот код појединих својих господара и мајстора.

Многи мајстор поступа са својим шегртима управо животињски. Човеку се крв следи у жилама, кад чује да врелим гвожђем пече свога шегрта,

више о њој говори. Из свију могући држава долазе офисири, те им показујемо какав је распоред трупа био, и како је сама битка изведена. Нема дана да нам когод не дође.

Овде смо се концентрисали и остаћемо све дотле док се нерасправи питање о граници са бугарима. О њима драги мој Стево немам шта доброг да ти пишем. Са њима смо 6 месеци заједно под Једренима били па смо их добро упознали, Ја жалим што се они у опште називају словени.

То је народ до крајности шовиниста, подал, лукав, и лицемеран и поред тога тартарин. Упамти ово, да све оно што у њима у страним новинама пише то је за половицу лаж. Они су се пред Европом помоћу потплаћене штампе рекламирали и величали, а ето сада на делу су своју неспособност показали.

Да ми нисмо отишли на Једрене, никада га неби могли узети. Замисли да нас нису ни испратили, нити нам казали хвала, што смо се 6 месеци борили за њих и тамо оставили да труну толики наши ваљани синови. Грозни народ. Ти ћеш доцније читати, када се садашњи заробљеници из Бугарске врате, шта ће они о њима писати. Они су заробљенике клали, плачкали су на све стране у правом смислу варвари! На балкану неће бити мира док су они овде. Зато требала би Европа да нас пусти да ми са њима свршимо обрачун. Ово штоти о њима пишем, буди уверен да је све тако. Сада драги Стево са твојима на дому прими братско, топло и српско поздравље од твог брата

Добре Мајора.

пршти на њему месо, јадник, као да је у доба шпанске инквизиције.

По неког зграби господар и удара га о земљу, бије га преко очију, извлачи му уши, да се ватају красте, а зашто? Јели то дете њему за то поверено да га бије жалосно!

Пре неки дан се један шегрт вешао, и једва му спасоше живот, а кад га запиташе за што си то радио? одговорио је туче ме господар, а гладујем увек, не дају ми јести, па ми је дозлогрдио живот.

У новије доба има и женских које су од »Привредника« послате овамо, кнами. На ове девојчице треба још више пазити. И мушкарце је тешко сачувати од зла, а девојчице много теже.

Као свуда и овде има црних душа, које тргују чашћу туђом, а не презају, да хватају и ове девојчице, те их завађају.

»Привредник« би требао да се чешће распитује преко својих повереника како се налазе поверени му шегрти, наравно је, да и тај повереник треба да буде човек, који ће чешће походити шегрте. С' њима се разговарати, питати их како живе, и све што спада у његов делокруг. Ако би наишао на рђав поступак са децом одузети од њега децу име му изнети на јавност а и »Привредник« известити о овом, те оваки не треба да добије ни одкуда шегрта.

Вести из места и са стране.

Верење. Унука г. Лазара Дунђерског а кћи пок. Стеве Јовановића гђца Катица верила се са руским кнезом г. Ђорђем Маурокордато вице конзулом у Будимпешти а сином адмирала црноморске флоте. *Честитамо!*

Најмањи и највећи порезник у Сентомашу. Ишасеги Тот Антал плаћа годишње порезе . . . К — 04 а г. Лазар Дунђерски . . . » 18270-90 дакле ни мање ни више, већ само са К 18.270-86 више. Лепа разлика.

Испити у српским вероисповедним основним школама Сентомашким — одржаће се овим редом: У понедељак 3. (16.) јуна од 4—5 сати после подне: из кућарства и изложба женског ручног рада. У уторак 4. (17.) јуна пре подне: у школи г. г. Аркадија Павловића, Љубице Јовановићеве и Маре Петковићке; после подне: у школи г. г. Л. Попсавина и О. Загорице. У среду 5. (18.) јуна пре подне: у школи г. г. В. Рунића, З. Дракулићеве, З. Стефановићеве и у забавишту; после подне: код г. г. М. Загорице и М. Каћанског. У четвртак 6. (19.) јуна пре подне: у школи г. г. М. Настића и М. Туторова

У недељу 9. (22.) јуна после литургије биће благодарене и делење награда.

Напомена: Испити почињу пре подне у 7, а после подне у 2 сата.

Како деце родитеље, тако и све пријатеље наших школа и њеног рада позивамо, да на те испите дођу.

У пажњу удовица и сирочади рано умрлих сиромашних занатлија. Министарство трговине расписује стецај на припомоћ.

Разделиће се 7 припомоћи по 300—300 круна и једна по К 250—

На припомоћ имају права сиромашне удовице или сирочади (испод

18 година) рано умрлих и ваљаних занатлија.

Удовице оне, које су занат свога мужа наставили, сирочад она, која су очев занат изабрали и у таквом, занату се као помоћници или шегрти баве или ти стручну школу похађају, имају првенство.

Молбенице ваља на Министарство упућено, код трговачке и обртничке коморе у Сегедин до 30. о. м. уложити.

Ближа извешћа даје Занатлијска Задруга.

Избор свештеника у Старом Врбасу. На Цара Константина и царицу Јелену извршен је избор пароха у Староме Врбасу, те је између више компетентата г. Јован Вучерић, парох у Кисачу, добио 25, а г. Кривокућин 17 гласова. Како ниједан кандидат није добио потребне две трећине гласова, то ће бачка конзисторија именовати једнога од ове двојице за пароха старо-врбашкога.

Како је г. Вучерић добио више гласова, то би право било да га конзисторија наименује за старо-врбашкога пароха. Тиме би та општина добила једнога спремнога, честитог и примернога свештеника каквих је мало у нашем народу. Тим наименовањем одало би се у неколико од стране предпостављене му власти и неко признање што је он више година служио у малој и сиромашној црквеној општини Кисачкој и тамо чувао у православљу ону шаку Србаља. Требало би ићи затим, да код избора свештеника у бољим општинама свагда буду бирани они ваљани и признати свештеници, који су дотле били у малим и сиромашним општинама, а не као што се код нас ради, да се на најбоље парохије обично бирају богослови из скамија. Тиме би се постигло, да би свештеници, који би тежили за бољим парохијама били приморани да раде, те да тим својим радом стеку заслуге и право да дођу на боља места.

Дижите школе деца вас моле

У корист подизања основне школе у Бајши приложише још нашем листу: Сава Дебељачки економ К 20 и жена му Милева К 10 — по К 1 — г. г. Лазар

Попсавин Мита Пивнички Светозар Маринков гђ. Даринка Димитријевић Бранко Јовановић гђ. Јелисавета Јовановић.

Скупила гђица. Јелена Лесковац Сима Шијачић 10 Кр. Нова К. Манојловић 4 К. Бранко Путник 2 К. Ђура Нићин 2 К. Пера Славнић 2 К. Драгољуб Стајић 2 К. Катица и Лела Лесковац 2 К. Јоца Милиновић 2 К. Лазар Бабин 1 К. Јоца Пивнички 1 К. Милан Каћански 1 К. Тоша Срђанов 1 К. Гавра Срђанов 1 К. Исидор Белић 1 К. Милан Бошњак-овић 1 К. Коста Капларски 1 Ђока Стојишић 1 К. Милева Парошка 1 К. Леса Муњин 1 К. Олга Стојић 60 ф. Драга Зурковић 60. Јован Савић 50 ф. Лазар В. Милинов 50 ф. Васа Белић 50 ф. Васа Шегуљев 40 ф. Стеван Му-

њин 40 ф. Даринка Димитријевић 1 К.

Скупио Паја Шегуљев Српска Зем. Задруга 5 К. Аца Лесковац 5 К. Паја Шегуљев 1 К. Милан А. Дињашки 1 К. Пера Дињашки 1 К. Нова Дунђерски 1 К. Стева Л. Сивачки 1 К. Пера Туцаков 1 К. Младен Стричевић 1 К. Ђока Вардић змај 1 К. Милан Вардић 1 К. Мата Курјачки 1 К. Радивој Курјачков 1 К. Мата Вардић 1 К. Данчика Придрашки 1 К. Стева Придрашки 1 К. Јован Капларски 1 К. Милош Кечицки 60 ф. Сима Капларски 40 ф. Миша Вучков 40 ф. Никола Шегуљев 40 ф. Аром Гавански 20 ф. Нова Голупски 20 ф. Новак Давидов 20 ф. Паја Гавански 20 ф. Нова Вардић 20 ф. Илија Вардић 20 ф. Душан Шегуљев 20 ф. Сима Ђорђевић 20 ф. Паја Дунђерски.

Браћа Миросављевић

ДАНИЛО БУГАРСКИ

СЕНТОМАШ.

Изванредно fine пролетне и летње робе.

Енглески и француски Штофови

За Костиме
Хаљине
Блузе
Шлафроке (Matiné)

Страноземни специалитети у свили

За друштвене и
Уличне тоалете
Блузе и
Ауфпуц.

Триви француски

Батисти
Воал Делини
Гренадина за
Прање Воали.

Енглески

Зефири, српска и ланена
Платнена за хаљине блузе,
и кошуље.

Чипкани Штофови

Тил
Газ за
Блузе и
Ауфпуц.

Велики избор етепиха, завеса и све врсте памука — Стално стовариште дуката и сеферина.

Специалитети у готовим блузама хаљинама. — Рестлови свако после подне у пола цене.

8—26

107. парцела земље на продају.

Част нам је овим известити п. грађанство, да парцелирамо 12. ланаца земље Кузмана Дебељачког, која се налази између новосадског и керског пута.

Биће 107. парцела по 200^п фати. Сваки онај који је вољан купити може видети план и цене појединих парцела у заводу од 8—12 сати пре подне.

Купац има у име капаре одма 20% уплатити, осталу куповину има уплатити, кад се буде уговор правио.

Народна Кредитна Банка д. д.
у Сентомашу.

Штампарија Светозара Маринкова у Сентомашу.